

FRANCISCI
VALLÉSII
 COVARRUVIANI,
PHILIPPI II. HISPANIARVM
 REGIS A CVBICVLO MEDICI,
 Controuersiarum Medicarum, & Philo-
 sophicarum Libri decem.

*QVIBVS ACCESSIT LIBELLVS DE LOCIS
 manifestè pugnantis apud Galenum eodem **VALLÉSIO** authore.*

EDITIO POSTREMA, PRÆCEDENTIBVS MVLTQ
 correctior, & Indice Capitum Rerumque memorabilium adauctior.

VALENTINAE
VG DVNI,
 Sumptib. **ANTONII CHARD,** Sub signo **S. Spiritus.**

M. DC. XXV.
 CVM SUPERIORVM PERMISSV.

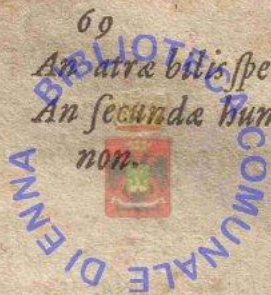
I N D E X
C O N T R O V E R S I A R V M
Q V Æ H O C O P E R E C O N T I N E N T V R ,
P E R L I B R O S E T C A P I T A .

L I B E R P R I M V S .

CAP. I.	<i>N elementa retineant formas proprias in compositis.</i>	pag. 4
II.	<i>An aqua humidior sit aëre.</i>	6
III.	<i>An aër sit frigidus.</i>	8
IV.	<i>An qualitates contraria possint esse simul; & quibus gradibus.</i>	12
V.	<i>An omne quod agit, patiatur ab eo in quod agit.</i>	15
	<i>An antiperistasi, aut obiectu contrarij possit aliqua qualitas augeri.</i>	16
VI.	<i>An temperamentum sit qualitas aliqua diversa à qualitatibus elementorum.</i>	23
VII.	<i>An possit fieri corpus temperatum ad pondus.</i>	26
	<i>An homo temperatus sit exacte talis.</i>	ibid.
	<i>An sint quatuor temperamenta simplicis lapsus: ut sunt quatuor duplicis.</i>	ibid.
VIII.	<i>An etates sint quatuor.</i>	33
	<i>An qui à Galeno dicuntur xaxēsivōtes, dici debeant consistentes.</i>	ibid.
	<i>An iuvenes & consistentes sint iidem apud Galen.</i>	ibid.
	<i>An pueri sint iuuenibus frigidiores, an calidiores.</i>	ibid.
	<i>An adolescentia sit etas temperata, an calida & humida.</i>	ibid.
	<i>An senectus sit sicca, an humida.</i>	ibid.
IX.	<i>An feminae sint calidiores viris.</i>	39
X.	<i>An nervi molles sint humidiores cute, an duriores.</i>	40. 41

INDEX CAPITVM.

- An cor sit humidum, an siccum.* ibid.
- An pulmo sit siccus, an humidus.* ibid.
- An pinguedo sit frigida; an vero calida.* ibid.
- An pinguedo cum sit frigida, membra quibus incumbit calfaciat.*
ibid.
- XI. *An corpus temperatum habeat actiones omnes perfectissimas.*
47
- An corpus temperatum omnibus causis maxime resistat.* ibid.
- An corpus temperatum sit maximè longæum,* ibid.
- XII. *An sint qualitates aliquæ earum, quæ à Philosophis virtuales so-*
lent appellari. 51
- An medicamenta calida operentur calore, quem habent actu.*
ibid.
- An medicamenta calida recipiant agendi principium, vel, ut*
vulgo dicunt, actuentur à nostro calore. ibid.
- An medicamenta frigida, frigore, quod sit actu, operentur.*
ibid.
- An medicamenta frigida patiantur aliquid à nostro calore.*
ibid.
- An medicamenta sicca & humida, siccitate & humore, quæ in illis*
sunt actu, operentur. ibid.
- XIII. *An pituita generetur in ventriculo.* 55
- XIV. *An solus sanguis nutrire possit.* 60
- XV. *An sanguis sit subiecto & substantia propria frigidus.* 62
- XVI. *An sanguis sit calidior bile.* 64
- XVII. *An bilis vitellina fiat vstione; an admixtione pituitæ crassæ.*
65
- An rufus color intensior sit flauo.* ibid.
- XVIII. *An bilis porracea & æruginosa generentur semper in ventriculo.*
67
- XIX. *An sit aliqua bilis Zinaria.* 68
- XX. *An melancholia naturalis quæ confluit ad ventriculum, ex-*
citet naturalem famem; an tantum iuuat concoctionem.
69
- XXI. *An atræ bilis species sint plures, quam duæ.* 72
- XXII. *An secunda humiditates quas inuenit Auicenna, sint succi, an*
non. 74

INDEX CAPITVM.

LIBER II.

CAP. I.	A N instrumenta possint esse partes simplices ; an necessario sint compositæ.	80
II.	An operationes procedant à partibus simplicibus , an à compositis.	82
III.	An ventriculus nutriatur chylo.	84
	An renes & vesica nutriantur lotio.	ibid.
	An vesica fellis nutriatur felle.	ibid.
	An lien nutriatur melancholia.	ibid.
IV.	An sanguis & spiritus sint nostri partes & viuant.	88
	An spiritus nutriantur.	ibid.
	An sanguis sit alimentum.	ibid.
	An spiritus sit alimentum.	ibid.
V.	An ungues nutriantur vere, & sint vitæ participes.	93
	An pili nutriantur verè	ibid.
VI.	An cor primo consistat in animantis generatione, an hepar.	95
VII.	An semen utrunque præstet efficientiam; an muliebrem materiam solam.	98
	An fœmina possit aliquo modo per se solam sine viro concipere.	ibid.
VIII.	An semen decidatur ex toto corpore, an ex solis vasis seminariis.	102
IX.	An semen decisum viuat.	108
X.	An octomestres possint viuere.	109
XI.	An dimidiato anno nati, viuant.	112
XII.	An caput sit factum propter cerebrum, an propter oculos.	113
XIII.	An sit unicum membrum princeps, an plura.	115
	An testes sint membrum princeps.	ibid.
	An hepar sit membrum princeps.	ibid.
XIV.	An facultas animalis resideat in substantia cerebri , an in membranis.	120
XV.	An sensus & motus sint eiusdem gradus. animantium , an diuersorum.	122
	An facultates influant cum spiritus substantia , an sola illustratione.	ibid.
XVI.	An facultas naturalis effluat à iecore, an insita sit membris omnibus.	125
XVII.	An sit aliquis spiritus naturalis.	128

INDEX CAPITVM.

- XVIII.** *An quævis facultas proprios sibi gignat spiritus.* 130
An animalium spirituum generatio animalis virtutis sit actio,
vitalium vitalis. ibid.
- XIX.** *An virtus generans diuersa sit à nutriente.* 132
- XX.** *An virtus augens diuersa sit à nutriente.* 134
- XXI.** *An facultates naturales, quæ particulares appellari solent, sint*
quatuor tantum, an plures. 136
An sit aliqua vis distribuens. ibid.
An sit aliqua vis secernens. ibid.
An sit aliqua vis appetens. ibid.
An sit aliqua vis dilatans. ibid.
An sit aliqua vis affigens. ibid.
- XXII.** *An facultates animales, quæ rectrices appellantur, sint tantum*
tres. 139
An sensus differat ab imaginatione. ibid.
An memoria differat à vocata reminiscentia. ibid.
An imaginatio differat à memoria. ibid.
- XXIII.** *An differant locis tres sensus interni.* 141
- XXIV.** *An sentiendi & mouendi vis per eosdem nervos, eisdem spiri-*
bus, aut eadem illustratione deferatur. 143
- XXV.** *An tactus sit vnicus, an plures sensus.* 145
An visus sit igneus. ibid.
An odoratus sit naturæ vaporis. ibid.
- XXVI.** *An odoratus instrumentum sit intra cranium, an in naso.* 148
- XXVII.** *An audiendi instrumentum proprium sit aër aliquis internus, an*
membrana pori auditus, an ossicula duo nuper inuenta à disse-
ctoribus. 152
- XXVIII.** *An sensus omnes agantur reuera in cerebro, an singuli in suis in-*
strumentis. 154
- XXIX.** *An accretio sit motus per se, an ex accidenti.* 157
- XXX.** *An visio fiat admissione rei alicuius, an emissione.* 158
- XXXI.** *An possit aliquid sentiri sine medio.* 163
An gustatus & tactus indigeant medio interno. ibid.
An qualitates quæ sentiuntur, producant species aliquas in ipsos
sensus. ibid.
- XXXII.** *An sentire sit agere, an pati.* 165